

számú belgyógyászati klinikájára vétette föl magát, ahol agyvelődaganatra utaló tünetek mellett 1930. október 21-én, a műtéti beavatkozás előtt befejezte küzdelmes, sokat hányatott, de tevékeny életét.

Tárgyainak nagy változatossága ellenére valamennyi munkáját a szembetűnő egzaktuság, az aprólékos, részletező és az oki összefüggés keresése jellemezte. Nagyobb arányú kísérleteket folytatott a selyemhernyó mesterséges táplálásával. Írt számos közleményt különféle folyóiratokba (az állatok biokémiai rokonságáról, a repülésről, a tengeri állatok ivadékgyondozásáról, a mozgófényképes film sztereoszkópos vetítéséről...).

Szívvel-lélekkel pedagógus volt, az oktató-nevelő munkát tartotta a maga számára a legfontosabbnak. A tanárképzésben ért el szép eredményeket. Az ő irányításával több állatorvosdoktori értekezés készült.

Dr. Abonyi Sándor tudományos munkássága sokoldalú. Egyike volt a legértékesebb magyar zoológusoknak, akár alkotásait, akár környezetére való hatását tekintjük. Akaraterő, szorgalom, tehetség jellemezték rokonszenves egyéniségét. Önzetlensége sok barátot szerzett neki.

Munkássága alapján ma is büszke vagyok dr. Abonyi Sándorra, szülőfalum, Földéak tudós fiára!

DR. ORMÁNDI JÁNOS

Szeged

Keresztury Dezső kultuszminiszter művelődéspolitikai alapelvei a „mában”

„A jövő az iskolákban készül, s hogy mi lesz a ma demokráciájából, az az iskolákban dől el.”

Keresztury Dezső mint gyakorló pedagógus és író 1945. november 15-én azzal a hittel és meggyőződéssel vállalta el a kultuszminisztérium vezetését, hogy a magyar köznevelés nem rosszabb bármely más nép köznevelésénél, de nincs a helyén, mert egy anakronisztikus társadalmi rendet és működési szellemet örökölt. Felmerült benne a kérdés, vajon képes lesz-e a magyarság egy újjászületett Európában a haladás útját megtalálni. A választ a jövő magyarországi nevelésének minőségében és mikéntjében kereste.

A legértékesebb, leghaladóbb műveltség átadásának feltételét abban látta, hogy a magyar műveltség kincseit, anyagi-szellemi értékeit, értékes hagyományait a múlt és jelen „iszapjából”² kiválogassuk, összegyűjtsük s az új nemzedékeknek átadjuk. A népek versenyében a magyar műveltség csak akkor életképes, ha gazdaságilag is megállja a helyét és kitűnő szakmai gárdára épít. A művelődéspolitikai reformoknak csak akkor van értelmük, ha azok szorosan összefüggnek gazdasági és társadalmi fejlődésünkkel. A műveltség mozgatója nem az anyagi érdek, hanem az ideális nevelési-oktatási körülmények biztosítása.

Vallotta, hogy a nép nem szükségképpen műveletlen. A népi kultúrában élő műveltség értékei a jelen és jövő nemzedéke számára is fontosak. A nemzeti műveltség vérkeringésének nemcsak fentről lefele, hanem lentől felfelé is kell funkcionálnia. Lehetővé kell tenni azt, hogy az elhanyagolt, a munkásságban és a parasztságban rejlő műveltség befolyást gyakorolhasson a „magas műveltség” hordozóira. A nép is közzölhesse tudásaival, mire és hogyan van szüksége.

A magyar művelődéspolitikai végső célkitűzését a magyar szellemi élet szabad ki-fejlődésének tervszerű elősegítésében látta. „Létre kell hoznunk az európai műveltség minden tekintetében korszerű s minden ízében magyar változatát.” Meggyőződése, hogy ezt az új magyar műveltséget csak „... akkor formálhatjuk ki, ha az emberség, magyarság és európaiság termékeny erői egymással helyes arányba és biztos egyen-súlyba kerülnek.” (Köznevelés, 1946. március 1. 4—5. szám 3. o.) Meggyőződését a magyar szellemi élet évezredes fejlődésének törvényszerűségei igazolják. Szilárd, élet-erős műveltség létrehozását tervezte, határozott és eleven társadalmi alapokon.

Kultúrpolitikájában három alapelvet kívánt egységesíteni: a műveltséget, az igaz-ságot és az emberséget. Egyaránt szakítani akart a reakciós műveltségesszménnyel, to-vábbá az urbánus és sznob műveltségértékekkel. Helyükre a nemzeti műveltség esz-ményét hirdette meg, amelyet minden társadalmi rétegre és osztályra ki kívánt ter-jeszteni. Az igazság alapelve megkövetelte a művelődéspolitikában megnyilvánuló társadalmi igazságot. Úgy ítélte meg, hogy a tudás önmagában nem elegendő, ember-séggel is párosulnia kell. Humanista eszményeit nem az ideák világában akarta meg-valósítani, hanem a dalóság talaján.

Felismerte, hogy a „nagy béke” igazi előfeltétele, hogy megismerjük a világot és a világ is minket. A magyarság történelmi hivatása a Duna völgyében: közvetítő szerepet vállalni a vele összefonódott népek között Kelet és Nyugat mezsgyéjén. „Egyensúly és mérleg legyen Kelet és Nyugat között, de úgy, hogy közben magunk ne vesszünk el.” (Világnézeti Akadémia megnyitása. Előadás. Győr 1946. április 26.)

Felmerült benne a kérdés, nem könnyelműség-e a jövőbe vetett hittel áltatni ma-gunkat a jelen nyomorúságában? Keresztury Dezső szerint addig tudjuk munkánkat végezni, amíg bízunk valami elkövetkezendőben, valami egészségesebben, jobban, igazabban. Magyarország kultúrpolitikájában az újjáépítés, a változás hite, reménye nélkül elképzelhetetlen, s ehhez nem „parádés hősökre”, hanem a „konok türelem” embereire van szükség. Az emberi műveltség mindennapos erőfeszítés eredménye, tehát nagy mértékben rajtunk múlik, milyen lesz a jövő.

ELŐFIZETŐINKHEZ!

Abban a reményben, hogy változatlanul folyóiratunk olvasója marad, tisz-telettel kérjük, hogy az 1992. évi előfizetési díjat (150 Ft) az alábbi számlára befizetni szíveskedjék: OTP körzeti fiókja, Szeged, Aradi vértanúk tere, 289-98008-666 sz. Jövőáradó a Módszertani Közlemények 393. számlájára.

Újabb előfizetéseket is köszönettel veszünk, mert ez létfontosságú számunkra, akárcsak az előfizetési díjak pontos és maradéktalan befizetése. Ezért kérjük iskola-igazgatóink, tanáraink ebbéli segítő támogatását. Köszönjük.